

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.
Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1929.

Št. 19.

Naseljevanje inozemskih obrnih.

Vprašanje naseljevanja inozemskih obrtnikov v naši državi postaja vedno aktualnejše. Pri sklepanju trgovinskih pogodb smo doslej v splošnem obdržali svobodne roke, tako da inozemec ne more brez posebnega dovoljenja začeti s kakim obrtom v naši državi. Vendar pa sme v tem pogledu dovoliti Italijanom izjemno koncesijo, da se smejo brez nadaljnjega naseljevanja in otvarjati obratovnice pod enakimi pogoji, kakor domačini.

Naša obrtniška javnost si še ni popolnoma na jasnem, kakšen je postopek, kadar prosi kak inozemec za obrtni list ali koncesijo v naši državi. V takem primeru nam je razlikovati dvojno. Italijanskim državljanom ni treba posebe prositi, temveč morajo prijaviti obrt ali zaprositi za koncesijo kakor kak naš državljan. Glede ostalih inozemcev pa velja razpis ministrstva trgovine in industrije z dne 2. novembra 1926., št. 17768/III. Po tem razpisu mora vsak inozemec vložiti pri lokalni obrtni oblasti prošnjo za pripustitev k obratovanju v naši državi. Na vsako tako prošnjo se izvrše poizvedbe o dotičnem inozemcu, kje je rojen, kam pristojen, kje biva, o njegovi zanesljivosti itd. Prošnja gre nato na velikega župana, ki pozove še Zbornico TOI, da se izjavi o prošnji. Končno gre cel spis s predlogom velikega župana na ministrstvo trgovine in industrije, ki odloči, ali naj se inozemec pripusti ali ne. Primerno odloku ministrstva nato pristojna obrtna oblast izda prošilec obrtni list, odnosno koncesijsko listino, ako so izpolnjeni vsi drugi pogoji, odnosno prošnjo zavrne.

Za naše obrtništvo je vprašanje pripuščenja inozemcev k izvrševanju obrta v naši državi, velike važnosti. Računati mora že itak z hudo konkurenco, ki mu jo povzročata tovarniški izdelek. Tudi medsebojna konkurenca je zaradi velikega števila obrtnikov mnogih panog jako občutna. Mi vemo, kako sistematično se je začelo urejevati vprašanje nadprodukcije obrtnega naraščanja z omejevanjem števila vajencev. Ostra je borba obrtništva proti nelegalni konkurenci šušmarjev. Sedaj pa naj se bori domači obrtnik še s konkurenco inozemca.

Jasno in nujno potrebno je, da se v interesu uspešnega razvoja našega obrta mora postopati pri pripuščenju inozemcev z največjo previdnostjo. Treba nam je predvsem pregleda o doseljenih inozemcih in pa gotov sitem pri izdaji novih dovoljenj. V tem pogledu smo danes jako na slabem.

V zadnjih letih se je izdalo dovoljenje za obratovanje pri nas že jako mnogim inozemcem. Dasi nam manjkajo konkretni statistični podatki o njihovem številu in o porazdelitvi na poedine stroke in kraje, mislimo, da se ne motimo dosti, ako trdimo, da je število inozemcev v obrtu daleč prekoračilo en tisoč. Pri okroglo 20.000 obrtnih pomeni to več kot 5 % celotnega obrtniškega kadra. Vemo tudi, da so se izdajala dovoljenja tudi takim inozemcem, ki nam niso bili prav nič potrebni in glede katerih so naše korporacije, predvsem Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, podale odklonilno izjavo. Znano nam je, da so se nahajali med prošilci tudi mnogi taki, ki samo iz nacionalne nržnje ali pa zaradi omalovaževanja naše države niso hoteli biti ali postati naši državljani. Omenimo n. pr., da je prosila za pripustitev oseba, ki je prevzela obrat po svojem očetu. Dotičnik je rojen v Mariboru, od rojstva biva v Mariboru, že oče je imel dolga leta obrt v Mariboru, a kljub temu se mu je naše državljanstvo zdelo premalo vredno in je danes avstrijski državljan, pristojen

v Gradec, kamor ga vleče srce, obratoval pa bi rad v naši državi, kamor ga vleče mošnja. Ljudem, ki nas zaničujejo, katerim dišijo samo naši dinarji in ki mislijo, da smo mi kaka kolonija, je treba pokazati vrata. Sicer si bomo zredili na lastnih prsih gade, ki nam bodo v kritičnih časih državo le rušili. Mnogo prošelj je nadalje za take obrte, ki so dovolj številno zastopani in potrebe sploh ni, da bi se še bolj pomnožili. Malo je med prošilci takih, ki bi bili posebni strokovnjaki in bi kot taki ugodno uplivali na strokovni razvoj našega obrta.

Smatramo, da nam je treba predvsem, da se vodi o pripuščenih inozemcih predvsem točna statistična evidenca. Mi moramo vedeti, koliko inozemskih obrtnikov imamo, v katerih krajih in v katerih strokah. Treba je, da se ugotovi koliko od teh pripada kaki tuji državi po svojem državljanstvu in kakšne narodnosti so. Potreben je statističen pregled glede oseb, ki so se šele priselile in onih, ki že dolgo vrsto let stalno bivajo v naši državi odnosno na teritoriju pokrajin, ki so po ujedinenju pripadle naši državi.

Nadalje je potrebno, da si ustvarimo pri podelejevanju dovoljenj za pripustitev inozemcev določen sistem.

Načeloma naj se pripuščajo samo taki inozemci, ki morejo predložiti spričevala o odlični strokovni usposobljenosti. Samo taki ljudje bodejo našemu gospodarstvu koristni in bodo oplodili naš obrt kvalitativno. Ljudij povprečne ali celo slabše kvalitete ne rabimo. Slab material naj si tuje države pridrže kar doma, ker ga imamo sami že preveč.

Gledati je treba na to, da se pripuščajo inozemci samo v take stroke, ki so še nerazvite ali kjer še nimamo zadostnega števila domačih obrtnikov, ali vsaj ne v kraju, v katerem se namerava prosilec naseliti.

Inozemci, ki se že daljše število let naseljeni pri nas, odnosno ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev našega državljanstva, se morajo pozvati, da prilože obrtni prošnji potrdilo, da so vložili prošnjo za naše državljanstvo. Ne razumemo, zakaj bi n. pr. ne prosili za naše državljanstvo ljudje, ki bivajo pri nas že po 30 ali še več let ter imajo tu celo nepremično premoženje. Njihovo nezanimanje za naše državljanstvo jim daje v političnem pogledu pač najslabše priporočilo, da jim izkazujemo kako naklonjenost. Preveč poznamo mentaliteto teh ljudij že iz avstrijske preteklosti, da bi se zanje navduševali.

Samo po teh in podobnih načelih bomo mogli pravilno rešiti vprašanje priseljevanja inozemskih obrtnikov. Pripominjamo, da se nam ni treba preveč ženirati kakih morebitnih očitkov s strani konzulatov ali od oblasti in pripadnikov tujih držav. Ti se ne morejo prav ni pritoževati. Mi gremo še preveč na roko in v večji meri, kakor oni nam. To dokazujejo konkretni primeri.

Zato je treba, da v bodoče postopamo proti inozemcem ne samo po določenem sistemu, temveč tudi bolj rigorozno. Le na ta način bomo mogli ustreči interesom naše obrtnosti.

Končno pripominjamo glede tega vprašanja še sledeče:

Nekatere države delajo našim državljanom velike težkoče pri posejanju strokovnih šol. V rokah imamo pismo direkcije neke strokovne šole v Nemčiji, ki pravi, da se sprejemajo samo nemški državljani in inozemci nemškega rodu. To je jako značilno. Od nas hočejo, da sprejemamo njihove obrtnike, da dobe pri nas kruha in to običajno ljudi slabše strokovne kvalitete, za katere doma ni zaslužka. Nam pa ne dovoljujejo niti tega, da

bi naš naraščaj posejal njihove šole. To si moramo dobro zapomniti. Mi nimamo nikake kolonije in pribežališče za razne inozemce, ki se doma ne morejo uveljaviti, ali so jim tla prevročna pa pridejo k nam.

Obrtna banka SHS.

Ravnateljstvo Obrtne banke SHS je izdelalo za plenarno sejo uprave, ki se bo vršila 19. t. m., daljše poročilo o svojem delovanju, iz katerega posnemamo, da težke razmere v našem gospodarstvu, zlasti v Srbiji, kjer se je letos število konkurzov ponovno dvignilo, niso vplivale na delovanje Obrtne banke SHS. Med dolžniki, ki jih je 12.000, je le malo takih, katerih menice mora banka iztožiti. Nasprotno je že danes sigurno, da bodo delničarji za tekoče leto dobili 7 do 8 % dividendo (za leto 1928. je znašala dividenda 5 %). Do 14. t. m. je bilo na delniško glavnico vplačanih 47.4 milijona dinarjev, od tega odpade na državo 15.5 milijona dinarjev (z nedavno plačanim obrokom od 3.5 milijona dinarjev), tako da se je delež države na vplačano glavnico dvignil od 29 na 32.5 %. Zadnje tri mesece je bilo pri centrali v Beogradu zaprosenih 1517 kreditov, odobrenih pa je bilo 1314 v višini 12.8 milijona dinarjev; skupno število posojil pa znaša sedaj pri centrali 3229 v višini 36 milijonov dinarjev. Pri glavni podružnici v Zagrebu je bilo v zadnjih treh mesecih zaprosenih 346, odobrenih pa 282 kreditov v višini 3.1 milijona dinarjev, tako da znaša sedaj skupno število posojil pri zagrebški podružnici 960 v višini 9.6 milijona dinarjev. Hranilne vloge so se dvignile od 16.6 na 22.6 milijona dinarjev, od tega odpade 18.3 milijona dinarjev na centralo in 4.3 milijona dinarjev na zagrebško podružnico. Skupni plasman Obrtne banke SHS znaša sedaj 84 milijonov dinarjev napram 69.8 milijona dinarjev koncem preteklega leta.

Razgrnitev pridobinskih seznamov.

Davčna uprava za mesto v Ljubljani je objavila razglas z dne 26. septembra 1929. št. 3604/1929. s katerim naznanja: da so seznamki oseb, zavezanih pridobnini, katerih davčne osnove se bodo za davčno leto 1929. razpravljale pred davčnim odboroma za mesto Ljubljano, razgrnjeni na vpogled davčnim zavezancem v pisarni mestnega magistrata v Ljubljani v času od 4. oktobra do vštete 11. oktobra t. l., in sicer med običajnimi uradnimi urami.

O predlogih davčne uprave bodo davčni odbori razpravljali v istem vrstnem redu in na dan, ki ga navaja razgrnjeni seznamek.

O tem obveščam vse pridobnini zavezane stranke, da v lastnem interesu vpogledajo predlagano davčno osnovo, da morejo eventualno osebno ali pa po pooblaščenih pred davčnim odborom na dan razprave zastopati svoje interese.

Zadevni zakonski predpisi se glase:

Seje odbora so tajne. Prisostvovati jim sme samo davčni zavezanec ali njegov zastopnik, odnosno pooblaščenec. Kot zastopnik davčnega zavezanca sme priti pred davčni odbor: mož za ženo, žena za moža, oče ali mati za otroke in otroc, starejši od 18 let, za starše kakor tudi vsakdo, ki se ne bavi obrtoma ali za plačo s takim poklicem, toda s pravilnim pooblastilom. Po tej določbi ne morejo zastopati strank pred davčnim odborom

n. pr. zakotni pisarji. Pač pa smejo kot pooblaščen- ci s pravnim pooblastilom pred davčnim odborom zastopati davčne zavezanca: odvetniki, javni belež- niki (notarji) ali pooblaščen finančnoopravni za- stopniki.

Za pravne osebe smejo prihajati pred davčni odbor njih predstavniki, odnosno pooblaščen- ci predstavnikov, za osebe pod skrbstvom in zase- vobče pa njih skrbnik, zastopnik ali branitelj (konkurzni upravnik).

Razpisana razprava se ne bo odložila, ako bi ji davčni zavezanec ne prisostvovali; tudi se do- ločeni red za razpravo ne bo v nikakem primeru iz- premenil. Pričetek seje je ob 9. uri.

Zveza obrtnih zadrug v Mariboru o odpiralnem času.

Pri Splošni zvezi obrtnih zadrug v Mariboru se je vršil sestanek zadružnih načelnikov, ki so raz- pravljali o osnutku naredbe o odpiranju in zapir- ranju obrtnih obratovalnic za mariborsko oblast.

Osnutek naredbe o odpiranju in zapiranju obr- tnih obratovalnic v mariborski oblasti za obrtnike je v splošnem zadovoljiv. Zaključilo se je, da se izvršijo sledeče izpremembe:

1.) ob sobotnih dnevih naj se dovoli pričetek glavnega dela v pekarskih delavnicah od polnočne ure, ker imajo pekarnice ob sobotah z ozirom na nedeljski počitek izdelati dvojno peko in bi s tem delom ne bili gotovi do 14. ure, ako bi mogli pri- četi šele ob 2. uri. To pa ne velja za tiste kraje, v katerih se pecivo izdeluje ob nedeljah.

2.) Urarskim in zlatarskim prodajalnicam v Ma- riboru in sosednjih krajih, kateri tvorijo z mestom celoto, naj se dovoli obratovanje na binško nedeljo, ker je na ta dan vsako leto v Mariboru birna, ki pomeni za te obratovalnice več kakor za trgovce zadnja nedelja pred božičem.

3.) Obratovanje v mesnicah (mesarskih prodaj- nalnah) naj bi se ločilo od prekajevalnic. Pri pre- kajevalnicah pa naj bi se obratovalni čas določil posebej za delavnice, posebej za prodajalce, ki so več ali manj istovetne z delikatesnimi trgovinami.

Mesarji želijo za mesnice ta-le obratovalni čas: Poleti od 5. do 11. ure, pozimi od 6. do 12. ure do- poldne. Popoldne se obratovanje lahko omeji na čas od 1/2 17. do 1/2 20. ure poleti in pozimi.

Pospeševanje domačega obrta.

Na anketi o pospeševanju domačega obrta, ki se je na poziv velikega župana ljubljanske oblasti vršila dne 2. septembra t. l. v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, je imel večji uradni referat ravnatelj Urada za pospeševanje obrta g. inž. Gulič. Ker je njegovo poročilo zaradi lepega pregleda jako zanimivo, ga priobčujemo v sle- dečem:

V smislu dnevnega reda današnje ankete naj mi bo dovoljeno, da podam v imenu Urada za po- speševanje obrta v Ljubljani v kratkih potezih predvsem seznam domačih obrti v ljubljanski oblasti, nadalje njih razvoj in razvojne zmožnosti kakor tudi uradovo mišljenje, kako naj se tem obrtnikom pomaga.

Med najvažnejše domače obrti lesne stroke spada predvsem ribniška suha roba, ki je že od 15. stoletja udomačena v okrajih Velike Lašče, Ribnica, Kočevje tja do Koprivnika ob Rogu. Važnost suhe robe stedi že iz dejstva, da se producira letno 300 do 400 vagonov najrazličnejših lesnih predmetov in da je pri tem po mnenju g. poslanca Škulja prizadetih do 10.000 družin. Izdelujejo se škafi, brente, rešeta, rete, sita, razne kuhinjske posode, najraznovrstnejši cepljeni obodi, lesnikove vitre za rešeta, lopate, loparji, vevnice, igrače in drugo. Sem spada kot specialiteta veliko- laškega okraja ročno šiljen zobotrebec, ki se v velikih množinah izvaža. V bohinijski okolici pa izdelujejo razno kuhinjsko orodje, kosišča in oslovnike. Važna stroka lesne stroke je tudi sodar- stvo, ki je že zdavnaj udomačeno v Selški dolini, predvsem v Črešnjici. Zadrugi v Črešnjici, kot centrali selškega sodarstva, se je posrečilo, da je dobila od našega urada brezobrestno posojilo za postavitev moderne turbinske naprave in potrebne stroje za izdelovanje sodov. Naj omenim tudi o b r o č a r s t v o, ki je posebno cvetelo, še preden

je stekla železnica v Rakeku samem in se je po- zneje preneslo v Unec in okoliške vasi. Zelo važno vlogo igra že danes in je predestinirano, da bo igralo še večjo vlogo v bodočnosti p l e t a r s t v o, ki ga industrija ne izpodrine v oni meri kot druge domače obrti. Pletarstvo je zelo razširjeno v naši oblasti. Važnejše postojanke so Ribnica, Domžale, Cerklje, Šenčur vzhodno Kranja, Radovljica ter ljubljanska okolica, predvsem Notranje Gorice. Izdelujejo se najrazličnejši predmeti za domačo rabo, kot n. pr. košare, jerbasi, stojala, v najnovejšem času boljše pleteno pohištvo. Posebno bi se slednji predmeti dali izpopolniti, za kar bodo po- skrbele naše pletarske šole.

Zaradi popolnosti naj omenim še p i p a r s t v o v Gorjušah nad Bohinjsko Bistrico, ki ima tam že stoletja svojo domovinsko pravico. Bohinjske pipe, prepletene z narodnimi ornamentami in bisernimi vložki, so zelo priljubljene, zato ne dvomim, da se jih bo naraščajoči tujski promet z veseljem po- služeval.

Vse zgoraj navedene domače obrti lesne stroke se niso tekom stoletij bistveno spremenile niti iz fabrikatoričnega niti iz komercialnega stališča. Ugodna svojstva upotrebljenih sirovin so dovolje- vala ljudstvu v teh manj rodovitnih in zelo oblju- denih krajih, da se je počelo baviti s kako domačo obrtjo. Izpočetka je bil producent obenem prodajalec. Pozneje se je to delo delilo in so prevzeli, kakor n. pr. v ribniškem okraju, krošnjariji pro- dajo, medtem ko se cele družine bavijo le s pro- dukcijo. V izjemnih primerih pokupi kak podjet- nejši domači trgovec proizvode svojega okoliša in skuša pri teh pritiskati na ceno pri producentih. Proti temu se je ustanovila n. pr. Zveza lesnih do- mačih obrti v Dolenji vasi pri Ribnici, ki je orga- nizirala produkcijo in prodajo v prid domačih obrtnikov samih. Da bi dobila suha roba značaj samostojne obrti ali pa celo industrije ni pričako- vati. Nasprotno je pa to pri sodarstvu in pletarstvu. Povzdigo suhe robe bi se pospešilo sledeče:

1.) z izdatno denarno podporo Zvezi lesnih do- mačih obrti in drugim zadrugam, t. j. organizacijam, ki služijo povzdigi domače obrti.

2.) Z vpoštevanjem utemeljenih želja krošnjar-jev o priliki sklepanja trgovinskih pogodb z ino- zemstvom.

3.) Z izpopolnitvijo poškodovanih nasadov les- nik v ribniški okolici, ki je za rast zelo primerna. Istotako bi bilo potrebno, da se poskrbi za ceneno dobavo dobro cepljivega lesa za obode.

4.) Z zopetno otvoritvijo kočevske strokovne šole za obdelovanje lesa, kjer naj bi se med dru- gim kreirale umetniško oblikovane igrače, kuhinjski predmeti in ostalo z obilno porabo narodnih motivov. Prodaja teh proizvodov bi se na primeren način pospešila v naših številnih letoviščih.

Predlogi, ki so bili stavljeni pred leti, naj bi se moderniziralo specialno orodje za proizvodnjo suhe robe, je po mnenju urada spojeno z velikimi težkočami in sem radi tega mnenja, da to vpra- šanje še ni aktualno.

Za povzdigo košarstva priporoča urad ravnatoko:

1.) izdatno denarno podporo zadrugam, kot n. pr. v Notranjih Goricah, kjer so že prosili za tako podporo.

2.) Z zasajenjem porovrstnih vrb v vseh okrajih, kjer je pletarstvo bolj razvito. Pri tej priliki omenjam, da bi se moglo dobiti od uradovega vzornega vrhovega nasada brezplačno plemenite sadike.

3.) Z ustanovitvijo redne pletarske šole na tu- kajšnji Tehnični srednji šoli, kakor tudi s prirejan- jem številnih strokovnih tečajev v centrih pletar- stva. Pri tej priliki bi se moglo v propagandne svrhe brezplačno razdeljevati med pletarje bro- šure «Vrboreja», ki jo je naš urad založil.

Sitarstvo se posebno lepo razvija v Stra- žišču in v okoliških vaseh. Omenjati bi bilo tu le, da manjka aktivnih organizacij, ki bi skušale z izključitvijo prekupčevalcev in delodajalcev zvi- šati zaslužek domačih obrtnikov samih. V ta namen je tudi potrebno izdatne denarne podpore tem organizacijam, da se jim omogoči ceneno na- kup potrebnih sirovin, v prvi vrsti seveda konjske žime.

G l a v n i č a r s t v o vegetira še v Škofji Loki in okolici. Po uradovem mnenju ta domača obrt ni tako važna, da bi bilo nje pospeševanje nujno potrebno.

(Nadaljevanje sledi.)

Kaj je novega?

Zakon o konkurzu in prisilni poravnavi je bil pred kratkim izdelan in predložen vrhovnemu za- konodajnemu svetu; posebno ostre odredbe so predvidene proti zlorabi prisilne poravnave.

Jodove vrelece, ki vsebujejo šestkrat več joda kakor zdravilišče v Lipiku, so našli 200 m pod zemljo v bližini Siska.

Uradne ure v državnih uradih je predsednik vlade genral Peter Živković odredil tako, da se bo uradovalo od 1. oktobra dalje dopoldne od 8. do pol 13. ure, popoldne pa od pol 16. do 18. ure.

Na razstavi v Barceloni vlada za naše blago precejšnje zanimanje in oglasilo se je mnogo uglednih firm, ki iščejo zvez z našimi izvoznimi tvrdkami.

Obtok bankovcev. Narodne banke je po izkazu od 22. septembra znašal 55448 milijona dinarjev, t. j. za 513 milijona dinarjev manj kakor v zad- njem razdobju.

Likvidacija begovskih obvez v Bosni se bo na podlagi pravkar podpisanega zakona izvršila po- tom posebnih šestodstotnih obligacij v skupnem znesku 150 milijonov dinarjev, ki jih dobe begi kot odškodnino za odvzeto zemljo.

Rok za predloge k reorganizaciji socialne za- konodaje je minister za socialno politiko in na- rodno zdravje podaljšal do 15. novembra t. l.

Plačevanje uslužbenkega davka z davčnimi znamkami je dovoljeno podjetjem, ki zaposlujejo največ 20 delavcev. Znamke se dobe v prodajal- nicah kolkov.

Ogromen požar v Solunu je izbruhnil 23. sep- tembra zjutraj ter zavzel tolike dimenzije, da je pogorel ves stari del mesta.

Velike investicije za bolnice namerava izvršiti minister za narodno zdravje, ki je določil v ta na- men znatne kredite; med drugim se zgradi v Za- grebu nova velika bolnica.

Spomenik škofa Gregorja Ninskega, ki je pred 1000 leti branil slovansko bogoslužje, so ob nav- zočnosti kraljevega zastopnika princa Pavla, več ministrov, številnih odličnjakov in množice na- roda svečano odkrili v Splitu.

Letina koruze je izredno dobro izpadla, tako da je dosegel pridelek 350.000 vagonov, in se bo lahko izvozilo 100.000 vagonov.

Trgovinska pogodba s Španijo je bila 27. sep- tembra svečano podpisana v Madridu.

Železniška proga Rogatec—Krapina, ki so jo pričeli delati leta 1926. in bo vezala Štajersko z Zagrebom, bo kmalu končana.

Nov železniški most v Zidanem mostu, ki bo vezal kolodvor naravnost s progo proti Zagrebu ter bo stal 5 in pol milijona dinarjev, bo tekom enega meseca gotov. Ta most bo izredno pospešil promet preko Zidanega mostu.

Zakon o povračilu voznine na železnicah je podpisan ter vsebuje določbe glede pogrešne upo- rabe tarifov, za neizkoriščene potniške in prtljažne listke, ako je potnik zaradi zakasnitve vlaka izgu- bil zvezo z drugim vlakom.

Nova palača poštne hranilnice v Ljubljani je bila svečano otvorjena 21. septembra.

Zbornica TOI v Ljubljani bo imela 14. okto- bra seje obrtnega, trgovskega in industrijskega odseka, 15. oktobra pa bo plenarna seja.

Radiobrojavnice postaje nameravajo vpeljati češkoslovaške železnice na nekaterih vlakih, ako se jim posrečijo poskusi, ki jih pravkar vrše.

Uredbo o odpiranju in zapiranju obrtnih in tr- govskih lokalov v mariborski oblasti je predložil veliki župan ministrstvu trgovine in industrije v odobritev.

Delavske konvencije zaradi socijalnega zava- rovanja med našo državo in Nemčijo, sklenjene 15. decembra 1928., so bile večeraj podpisane in so stopile v veljavo.

Zakon o prometu z razstrelili, o proizvodnji, uvozu, izvozu in prodaji smodnika, municije in orožja je objavljen v Službenih Novinah ter je s tem stopil v veljavo.

Področja kontrolnih uradov za mere so se ne- koliko izpremenila tako, da obsega Ljubljana večji del ljubljanske oblasti, Celje sreze Brežice, Krško in Laško iz ljubljanske oblasti ter Celje, Celje mesto, Gornji grad, Konjice, Slovenji gradec in Smarje, ostale dele mariborske oblasti pa Maribor.

Mestna hranilnica ljubljanska, v katere okviru deluje od leta 1908. dalje «Kreditno društvo» za podpiranje obrtnikov, praznuje 40letnico svojega obstoja.

Praške obrtno-nadaljevalne šole.

Gosp. Albin Lajovic, ravnatelj meščanske in obrtno-nadaljevalne šole v Tržiču, nam pošilja sledeče zanimive podatke o obrtno-nadaljevalnih šolah v Pragi. Jako nas veseli, da se v našem listu zglašajo šolski vzgojitelji naše obrtne mladine. Zelimo le, da bi še večkrat kaj čuli iz ust naših obrtno-šolskih pedagogov.

Praške obrtno-nadaljevalne šole so pravkar zaključile svoje 56. šolsko leto in izdale sporazumno letno poročilo, ki prinaša nad vse zanimivo sliko o stanju tega važnega šolstva. Na prvem mestu ima zelo razveseljivo vest, da se začne zidati prvo poslopje za nastanitev obrtnih šol, in sicer bo stala stavba v Rajski zahradi v Italški ulici. Mestni svet je sprejel 10. preteklega meseca nujni sklep, da kupi tam prostor in da se začne takoj z zidavo.

Nadaljnja poslopja za to šolstvo bodo sledila postopoma. Kako je obrtno-nadaljevalno šolstvo že danes razvito, nam dokazuje v poročilu objavljena statistika iz katere posnemamo, da je v šestih praških okrajih 25 obrtno-nadaljevalnih šol za vajence in 6 za vajenke. Šole so večinoma opremljene s potrebnimi vajeniškimi delavnicami. Kako številni je obisk obrtno-nadaljevalnih šol, nam povedo sledeči primeri: gostilničarska šola je imela vpisanih 1365 vajencev, tipografska 594, brivska 564, elektrotehnična 909, kleparska 503, pekarska 376. Od deklinskih šol ima šola za modistke največ vajenk, (400), v štiri krojaške ženske šole pa je hodilo 936 vajenk.

Moremo trditi, da ima malokateri kraj tako številno močne šole, kakor Praga. V celoti je obiskovalo v vseh 6 okrajih Prage obrtno-nadaljevalne šole 7659 vajencev in 1613 vajenk. Od tega števila jih je bilo oproščenih za pomočnike 288 vajencev in 35 vajenk. Razveseljivo je dejstvo, da se dviga predizobrazba vajencev od leta do leta. V obrtno-nadaljevalne šole je prišlo v tem letu 333 vajencev in 40 vajenk iz srednjih šol, iz IV. razreda meščanskih šol jih je bilo 648 vajencev in 60 vajenk. Ostali so prišli iz osnovnih in nižjih razredov meščanskih šol. Iz tega dejstva se prepričamo, da so končno prišli roditelji do prepričanja, da je koristnejše dati otroke v obrt, kakor pa jih študirati in jih tako pustiti pred negotovo bodočnost.

Ob koncu šolskega leta je bilo 79 prvih, 82 drugih, 68 tretjih in 7 četrtih razredov. Vedenje in uspeh dijakov je jako lep, zakaj le 6 vajencev je dobilo iz vedenja in 790 iz uspeha najslabšo oceno. Zato pa je bilo ob zaključku šolskega leta 1170 vajencev in vajenk pohvaljenih in 767 nagrajenih za dobro vedenje in dober uspeh. Nagrade so bile skozi in skozi lepe, nekatere prav dragocene. Dobil so lepe knjige, slike, hranilne knjižice z vložkom do 50 Kč itd.

Posebnost praških obrtno-nadaljevalnih šol je njihova zdravniška skrb za zdravstveni napredek vajencev. Šolsko zdravniško službo vrše 4 zdravniki in 2 zdravnice, ki bdijo nad zdravjem vajencev in jim s pomočjo filmov ali skioptičnih slik pojasnujejo nauk o zdravju. Druga posebnost teh šol so vajeniške družine, kjer se v prvi vrsti goji telesni sport. V teh vajeniških družinah se navajajo vajenci k samoizobrazbi in vzgoji, k disciplini, spoštovanju do sebe in do drugih, navaja se jih k spoznanju, da ne smatrajo za nalogo človeka, poiskati si kar največ zabav in komodnosti, temveč da si mora vsak zjekeniti svoj značaj in delati v življenju le dobro. Poročilo ima tudi nekaj življenjepisov mož, ki so si za obrtno-nadaljevalno šolstvo pridobili posebnih zaslug in so v tem letu umrli.

Iz organizacij.

Mizarska zadruga v Mariboru. V petek dne 5. septembra 1929. se je vršila odborova seja mizarske zadruge v Mariboru. Razpravljalo se je o preizkušnji, ki se je vršila v nedeljo dne 1. septembra v zadrugi pisarni, Taborska ulica. K preizkušnji je bilo pripuščeno pet vajencev. Vsi so prestali izpit z dobrim uspehom. Čule so se tudi pritožbe zaradi šušmarstva. Pregledali so se dokumenti usposobljenosti in so se vršili opomini zaradi neplačane članarine.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju ob Savi je razširila svoj delokrog za ves sodni okraj Litija. V ta namen se je vršil dne 15. septembra 1929. ob 14. uri v občinski dvorani v Zagorju izredni občni zbor, ki se ga je udeležilo 25 članov. Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani je zastopal odbornik zveze g. Franc Igljč. Novi odbor

je naslednji: načelnik Fain Ludovik, podnačelnik Kunstler Avgust; odborniki: Blažič Avgust, Vipotnik Vinko, Bebar Ignacij, Zaletel Matevž, Suligoj Benedikt, Rozina Franc, Gregl Ivan, Dolinšek Adolf in Spolenjak Tomaž.

«Obrtniška samopomoč» Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je na podlagi odloka velikega župana ljubljanske oblasti z dne 29. avgusta 1929., št. 1634/I, registrirana kot pomožna blagajna ter je prešla s tem odlokom glede upravnega, posebno pa denarnega poslovanja, pod državno kontrolo. Članstvu bo s tem gotovo ustrezno.

Kongres fotografov. Dne 18. septembra se je vršil v Novem Sadu kongres fotografov iz vse države. Fotografe iz Slovenije je zastopala delegacija pod vodstvom načelnika Zadruga fotografov gospoda Grabjeca. G. Grabjec je imel na kongresu daljši referat o stanju fotografskega obrta v Sloveniji in o zahtevah slovenskih fotografov glede novega obrtnega zakona in glede zastopstva obrtnikov v skupnih zbornicah.

Razno.

Osnovni pojmi mehanske tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom. — Spisal prof. ing. Stane Premelč. V Ljubljani. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Strani 84. Cena trdo vezani knjigi z 68 slikami 20 dinarjev. — O tej novi učni knjigi, ki je namenjena vsem obrtnim in nadaljevalnim šolam, je napisal strokovnjak inž. I. D. nastopno oceno: V tehniški literaturi je inž. prof. Stane Premelč z «Osnovnimi pojmi tehnologije kovin v zvezi s tvarinoznanstvom» podal že dolgo pogrešano delo našemu obrtništvu v dober pripomoček pri delu samem kakor tudi pri vzgoji naraščaja. Na podlagi najnovejših pridobitev tehnike je temeljito in nazorno opisal vsa tehnološka dela kovinske stroke ter na ta način podal osnovo in smernice za dobro, solidno in ceno izdelovanje. Izčrpnemu tvarinoslovju kovin, zlitin in lesa je dodal še pripomočke za obdelavo, kakor so priprave za merjenje, zahtevanje, označevanje, držanje in segregiranje. Temu sledi opis ulivanja, kovanja, valjanja, teganja, vtiskovanja itd., ki ga zaključuje opis izdelave cevi. Nadalje je nazorno obravnavano struženje, rezkanje, vrtnanje, piljenje, brušenje itd. z vzporednim opisom zadevnih pripomočkov in strojev. Zaključno poglavje vsebuje dovršilna dela, zavarovanje kovin pred razjedanjem ter olupševalna dela. Za obrt pomenja knjiga veliko pridobitev, ker izpopolnjuje občutno vrzel naše strokovne literature.

Tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava v najkrajšem času prirediti tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani. Ker je nekaj mest še prostih, vabi urad, da se zainteresenti čimprej zglasijo ustno ali pisмено pri uradu na Krekovem trgu št. 10/I, kjer dobe vse potrebne informacije.

Tečaj za mizarstvo in detajlno risanje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani opozarja vse mizarje, ki so že obiskovali tečaj za mizarstvo detajlno risanje, da se tečaj zopet prične v nedeljo dne 6. oktobra t. l. ob 8. uri zjutraj v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani; na ta dan naj se zainteresenti točno zglasijo k otvoritvi. Ker je nekaj mest še prostih, vabi urad, da se prijavijo še drugi mizarji mojstri in pomočniki k udeležbi tega tečaja.

Naša emigracija. Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je iz naše kraljevine izselilo v prekomorske dežele leta 1928. 27.789 oseb, 187 oseb manj kakor leta 1927. Največ izseljencev (7484) je šlo v Argentino, kjer je sedaj nad 100.000 naših državljanov. V Kanado, kjer je sedaj približno 35.000 naših emigrantov, se je lansko leto izselilo 5925 oseb, v Zedinjene države Severne Amerike pa 4796 oseb. Naših emigrantov je v Zedinjenih državah nad 60.000. V Urugvaj se je izselilo 1892 naših ljudi, v Chile 375, v Brazilijo pa 500 oseb. V Avstralijo jih je šlo 436, v New Zealand 130, v Južno Afriko 90, v Mehiko, Bolivijo in Peru približno 50. Iz Slovenije sta se izselili 3102 osebi, največ v Kanado in Zedinjene države. V evropske države se je lani izselilo 12.538 oseb, in sicer v Rumunijo 1383, v Belgijo 1380, v Turčijo 1369, v Avstrijo 980, v Nemčijo 534, v Luksemburg 467, v Bolgarijo 366, na Madžarsko 358, v Italijo 219. Po statistiki Izseljeniškega komisarijata so naši emigranti poslali lani v domovino 18,696.592 dolarjev. V povojni dobi se

je izselilo naših ljudi okroglo 136.000, vrnilo pa se je 71.000 oseb.

Naša trgovinska bilanca se je zboljšala. V prvih osmih mesecih tekočega leta smo uvozili 1,185.732 ton blaga v vrednosti 4.964,620.000 Din. Lani je v istem času znašal naš uvoz 975.479 ton v vrednosti 5.051,559.554 Din. Po teži je torej letos naš uvoz narastel za 110.253 ton, po vrednosti se je pa zmanjšal za 81,938.620 Din. Koncem osmega meseca lanskega leta je bila torej naša trgovinska bilanca pasivna za 1.176,708.619 Din, dočim je bila letos koncem avgusta samo za 353,043.719 Din. Pasivni saldo se je torej zmanjšal za 823,863.900 dinarjev, za kolikor se je zboljšala bilanca naše zunanje trgovine, kar je zelo razveseljiv pojav.

Izvoz našega vina v inozemstvo. Naš poslanik Grga Angjelinović je imel več konferenc s predstavniki vinske trgovine zaradi povečanja izvoza našega vina v Češkoslovaško. Po doseženih uspehih teh posvetovanj je pričakovati, da se bo izvoz našega vina v Češkoslovaško povečal.

Elektrifikacija naše riviere. Kakor javljajo iz Splita, bo do 1. novembra dovršena električna mreža do Kaštela Gomilice, tako da bo večji del te divne naše riviere že letos dobil električno razsvetljavo.

Naš lesni izvoz. Kakor izhaja iz statistike, ki jo vodi ministrstvo za šume in rudnike, so znašali dohodki izvoza lesa v prvih šestih mesecih letošnjega leta 1097 milijonov dinarjev. Ta vrednost odgovarja 1,183.292 tonam lesa, ki smo ga v teh šestih mesecih izvozili. Največ lesa gre v Italijo, ki zavzema od leta 1920. naprej prvo mesto v našem izvozu, drugo mesto zavzema od leta 1924. naprej Madžarska, dočim je Grčija na tretjem mestu.

Žitni monopol nameravajo uvesti v Avstriji, da se na ta način odpomore kmetijstvu, osobito v pogledu ugodnejših cen.

Hranilne vloge na Češkoslovaškem so znašale koncem prvega polletja 17 milijard 603 milijone čeških kron; 202 češkoslovaških hranilnic je imelo 11 in pol milijarde, 167 nemških hranilnic pa 5 in pol milijarde čeških kron hranilnih vlog.

Mezde v Avstriji naraščajo tako, da znaša povišanje v nekaterih strokah celo 10 do 15 %.

Uprava Zanatske banke, kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a. d. v Beogradu

poziva delničarje na enajsto vplačilo delnic za tromesečje oktober, november in december 1929., ki se mora izvršiti v mesecu oktobru. Podaljšanje je dovoljeno samo za 15 dni, to je do 15. novembra 1929.

Onim delničarjem, ki ne bodo pravočasno vplačali odpadajoči znesek (à Din 10⁰⁰ — za delnico), bo uprava delnice razveljavila v smislu čl. 12. bančnih pravil.

Vplačila se polagajo pri blagajni Zanatske banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev a. d. centrali v Beogradu, Skopljska ulica 7. ali pa s poštnimi položnicami, oziroma poštnimi nakaznicami.

Dobave.

Dobava kožuhov. Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 24. oktobra t. l. ofertna licitacija za dobavo 330 komadov kožuhov. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Oddaja del za zgradbo reflektorskega skladišča v Karlovcu se bo vršila potom licitacije dne 7. oktobra t. l. pri Inženjerskem odelenju Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Predračun, načrti in pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Oddaja del za zgradbo reflektorskega skladišča v Zagrebu se bo vršila potom licitacije dne 8. oktobra t. l. pri Inženjerskem odelenju Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Predračun, načrti in pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Dobave. Dne 7. oktobra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagalištu v Zemunu ofertna

licitacija za dobavo 3750 komadov bolniških in zdravniških plaščev; dne 10. oktobra t. l. za dobavo 2000 parov copat; dne 15. oktobra t. l. za dobavo 5000 parov nogavic; dne 17. oktobra t. l. za dobavo 24.000 komadov brisač; dne 22. oktobra t. l. pa za dobavo 1150 komadov razne emajlirane posode. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem skladišču.)

Prodaja starih lesenih sodov. Dne 7. oktobra 1929. se bo vršila pri Delavnici državnih železnic

v Mariboru ustna licitacija za prodajo okoli 1000 komadov starih lesenih sodov. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni delavnici.)

Oddaja popravila streh. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. oktobra ponudbe za oddajo popravila streh kurilnice in svetilničarije na gorenjskem kolodvoru ter popravila streh tovarnega skladišča na postajah v Trzinu in Kamniku. Pogoji so na vpogled pri imenovanem oddelku.

PRIPOROČAMO

KOLINSKO
CIKORIJO

Domači izvrstni izdelek.

Obrtnikom

se priporočam pri nakupovanju vseh vrst barv, firneža, lakov, steklarskega kleja, čopičev in vseh drugih potreščin za te stroke.

IVAN JANČAR, Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4.

L. Mikuš
Ivornica dežnikov
Ljubljana
Mestni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.
d. z o. z.
LJUBLJANA
Šelenburgova ulica št. 6.

Največja izbira splošnega elektro-instalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev.
Sortiran RADIO-oddelek.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Specialna tovarna strojev za obdelavo lesa
KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik:

PETER ANGELO

Ljubljana

Gledališka ulica 4/I.

Specijaliteta: mizarski in kolarski stroji posamezni in v vsaki kombinaciji z vdelnimi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage.

Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“

Sv. Petra cesta 25
v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in bakala (Stockfisch), prirejane na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiro zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jellenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Obilastveno komercializirana oddaja strupov. Poštne pošiljave obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon št. 2115.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zroal in šip. Kompletne opreme za gostilno, restavracije, hotela, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478

LJUBLJANA
Dunajska cesta 10

Telefon 2478

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više.